

# ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВ МАШИНОБУДУВАННЯ

О. В. ЛЯСКОВЕЦЬ

(Запорізький національний університет)

**Анотація.** Метою статті є: визначення необхідності управління розвитком економічної безпеки; удосконалення методичного підходу щодо забезпечення стратегічного управління розвитком економічної безпеки підприємств машинобудування; виокремлення переваг, недоліків та особливостей використання стратегічного управління економічною безпекою на підприємствах машинобудування. **Методика дослідження.** Вирішення поставлених у статті завдань здійснено за допомогою таких методів дослідження: аналізу та синтезу, систематизації та узагальнення, діалектичного підходу. **Результати.** У статті розглянуто теоретичні основи стратегічного управління економічною безпекою та визначено необхідність управління розвитком економічної безпеки. Обґрунтовано, що на сьогодні значення стратегічного управління за умови розвитку економічної безпеки є досить вагомим та недостатньо проаналізовано особливості даного процесу на підприємствах машинобудування. **Практична значущість результатів дослідження.** Удосконалено методичний підхід щодо забезпечення стратегічного управління розвитком економічної безпеки підприємств машинобудування, який дозволяє оцінити вплив факторів зовнішнього та внутрішнього середовища і спрямований на покращення рівня економічної безпеки шляхом розробки методів захисту від існуючих загроз. У процесі використання вдосконаленого методичного підходу визначено його переваги й недоліки та проаналізовано етапи розробки стратегічного управління економічною безпекою на підприємствах машинобудування.

**Ключові слова:** підприємства машинобудування, стратегічне управління, економічна безпека, стратегічне управління розвитком економічної безпеки, загрози довкілля.

**Постановка проблеми в загальному вигляді та зв'язок із найважливішими науковими чи практичними завданнями.** Фактори зовнішнього та внутрішнього середовища не лише погіршують показники діяльності та знижують можливості успішного розвитку, але й зумовлюють низький рівень розвитку економічної безпеки або взагалі відсутність безпечності розвитку. Розвиток економічної безпеки є досить складним процесом, який забезпечує захист від дії чинників ринкового середовища, сприяє розробці заходів і способів протидії, уникненню ризиків зовнішніх та внутрішніх факторів. Проте розвиток економічної безпеки залежить від раціональності показників та стабільності кожної сфери діяльності підприємства, тому необхідно ефективно управляти даним процесом. Отже, виникає потреба у впровадженні страте-

гічного управління розвитком економічної безпеки, що дасть змогу поліпшити діяльність за умов впливу загроз оточуючого середовища та свідчить про актуальність дослідження.

**Аналіз останніх досліджень і публікацій.** Питання розвитку економічної безпеки, призначення, переваги та недоліки, а також особливості стратегічного управління економічною безпекою було розглянуто у працях таких учених: О. Ю. Мельник, В. І. Торкатюк, Л. В. Курілко [5], Т. В. Сак [2], Т. Г. Васильців [1, с. 216–224, 234–235], Т. В. Сак, Н. П. Оліфірович [3], О. І. Судаківа, В. В. Попова, М. К. Орлова [6, с. 242–244], О. І. Судаківа, Т. П. Медведовська, Д. О. Демоніва [7, с. 240–241], М. С. Хаванова [9, с. 483], О. О. Солонка [4, с. 109–111], Г. М. Черняк [10, с. 20–21], О. О. Фальченко, Ю. С. Глушач [8, с. 158–159]. Відповідно, досліджень і розробок

щодо методичних основ стратегічного управління розвитком економічної безпеки досить мало, і вони не повною мірою розкривають дане питання. Тому розкриття значення та ролі стратегічного управління розвитком економічної безпеки є досить вагомим, оскільки недостатньо проаналізовані особливості даного процесу, його складові на підприємствах машинобудування.

**Формування цілей статті (постановка завдання).** Метою статті є визначення необхідності управління розвитком економічної безпеки, удосконалення методичного підходу щодо забезпечення стратегічного управління розвитком економічної безпеки підприємств (РЕБП) машинобудування, виокремлення переваг, недоліків та особливостей використання стратегічного управління економічною безпекою на підприємствах машинобудування.

**Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів.** Складність економічної та політичної обстановки, відсутність сприятливих умов розвитку, зростання числа негативних факторів зовнішнього середовища та їхнього впливу на діяльність підприємств, відсутність підтримки з боку державного апарату, складність системи оподаткування вкрай негативно впливають на розвиток і функціонування саме підприємств машинобудівної галузі. Окрім зовнішніх чинників, для діяльності підприємств зростає число внутрішніх загроз, які погіршують фінансові результати діяльності. Вищенаведені чинники негативно впливають на розвиток економічної безпеки підприємств машинобудування, що обумовлює необхідність управління та коригування даних чинників.

Відповідно, було удосконалено методичний підхід щодо забезпечення стратегічного управління розвитком економічної безпеки підприємств машинобудування, який ураховує наявні загрози ринкового середовища, складові економічної безпеки, дозволяє покращити рівень економічної безпеки шляхом розробки методів захисту від існуючих загроз та системи стратегічного управління.

Цей методичний підхід ураховує вплив внутрішніх і зовнішніх факторів, фінансові результати діяльності, що створює можливості для ґрунтового аналізу та виявлення причин низького рівня економічної безпеки на підприємстві. Використання методичного підходу сприяє на-

лагодженню не лише економічної безпеки та розвитку загалом, але й підвищенню рівня фінансової стійкості, іміджу підприємства.

Стратегічне управління розвитком економічної безпеки дає змогу:

- 1) оцінити вплив чинників ринкового середовища;
- 2) розробити способи уникнення існуючих загроз;
- 3) зменшити вплив факторів довкілля на діяльність підприємств;
- 4) захистити фінансову діяльність від ризиків у майбутньому та підвищити ступінь економічної безпеки;
- 5) розробити стратегію РЕБП та налагодити взаємодію із суб'єктами зовнішнього середовища;
- 6) визначити існуючі загрози та можливості розвитку підприємств;
- 7) порівнювати досягнуті результати з результатами діяльності в попередніх періодах, фінансовими результатами конкурентів і вносити відповідні корективи;
- 8) поліпшити діяльність працівників кожного підрозділу шляхом розподілу обов'язків, покращення мотивації та об'єднання зусиль;
- 9) налагодити контроль за рівнем розвитку й усіма сферами діяльності.

Стратегічне управління розвитком економічної безпеки складається з послідовних етапів (рис. 1). Кожен із наведених етапів відіграє вагомую роль у процесі стратегічного управління та є важливим елементом для оцінки економічної безпеки на підприємствах машинобудування відповідно до встановленої послідовності.

Для здійснення стратегічного управління розвитком економічної безпеки необхідний підрозділ висококваліфікованих фахівців – комітет зі стратегічного управління економічною безпекою. Даний комітет зобов'язаний збирати інформацію щодо діяльності підприємства, аналізувати існуючі загрози, розробляти рекомендації щодо способів покращення рівня розвитку, заходи захисту від ризиків ринкового середовища, приймати управлінські рішення, упроваджувати запропоновані рекомендації та нести відповідальність, звітувати за результати проведеної роботи. Даний комітет підпорядковується директору зі стратегічного управління та включає високопрофесійних спеціалістів (аналітик, технолог, фінансист, програміст, контролюючий орган).

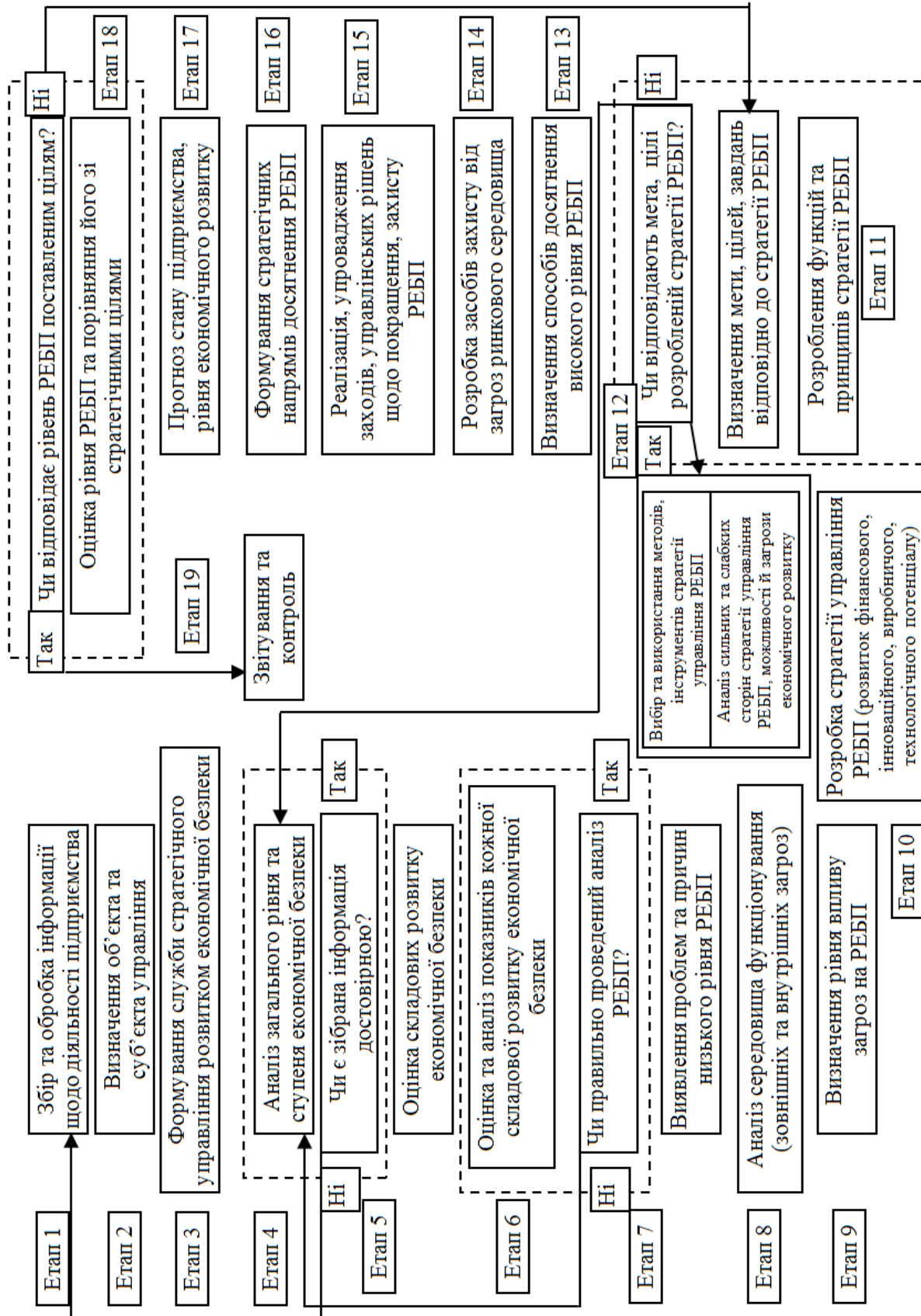


Рис. 1. Послідовність стратегічного управління розвитком економічної безпеки

Розглянемо більш детально кожен етап методичного підходу.

1. На першому етапі відбувається збір інформації щодо фінансової, виробничої, інноваційної, тобто всіх сфер діяльності з метою комплексного аналізу результатів функціонування підприємства. Зібрана інформація аналізується, перевіряється та проводиться оцінка рівня фінансової стійкості, платоспроможності, ділової активності, конкурентоспроможності. Основними джерелами інформації є фінансова звітність, статистичні дані, договори, контракти, тобто вся документація, яка містить інформацію щодо діяльності підприємства. Цей етап відіграє вагомий роль, адже від достовірності зібраної інформації залежить ефективність реалізації наступних етапів стратегічного управління розвитком економічної безпеки. Отримана інформація, яка підлягає подальшій обробці та аналізу, повинна бути:
  - корисною, практичною, змістовною;
  - достовірною, правдивою;
  - своєчасною.
2. На даному етапі відбувається визначення об'єкта та суб'єкта управління. Об'єктом стратегічного управління РЕБ є підприємство, його підрозділи, сфери діяльності, а також ресурси. Суб'єктами стратегічного управління РЕБ є вище керівництво кожної складової розвитку економічної безпеки, комітет зі стратегічного управління РЕБ, залучені зі сторони кваліфіковані фахівці. Основним завданням суб'єкта стратегічного управління РЕБ є контроль за рівнем розвитку економічної безпеки основних сфер діяльності, розробка засобів захисту та методів протидії загрозам ринкового середовища, налагодження високого рівня РЕБ.
3. Підбір і формування служби стратегічного управління РЕБ відбувається на третьому етапі. Цей етап досить вагомий, оскільки відбувається відбір висококваліфікованих працівників, службовців із метою створення комітету зі стратегічного управління РЕБП.
4. На четвертому етапі службою стратегічного управління здійснюється аналіз загального рівня та ступеня розвитку економічної безпеки. Тобто проводиться оцінка й визначення, на якому рівні розвитку знаходиться підприємство та якого ступеня економічної безпеки було досягнуто ним на момент проведення аналізу.
- Цей етап проводиться з метою аналізу й оформлення в документальному вигляді звіту щодо необхідності чи відсутності потреби покращити рівень розвитку економічної безпеки.
5. Відбувається аналіз та оцінка кожної складової розвитку економічної безпеки підприємства машинобудування. Комітет зі стратегічного управління РЕБП визначає, які складові належать до загального рівня економічної безпеки, які фактори зовнішнього та внутрішнього середовища впливають на визначені складові. Відповідно до зібраних даних проводить оцінку рівня розвитку економічної безпеки кожної складової з метою визначення слабких, сильних сторін та з'ясування тієї складової, яка не відповідає нормативному значенню.
6. За умов виявлення погіршення окремих складових розвитку економічної безпеки комітетом стратегічного управління РЕБП проводиться аналіз та оцінка показників кожної складової економічної безпеки. На цьому етапі визначаються, аналізуються, перевіряються показники кожної складової економічної безпеки та з'ясовується, що стало причиною погіршення результатів діяльності підприємства.
7. Виявлення проблем і причин низького рівня РЕБП здійснюється на сьомому етапі. На підставі отриманих даних щодо дослідження показників, складових РЕБП, загального рівня економічної безпеки та ступеня РЕБ визначається ефективність діяльності підприємства, рівень його процвітання, відсутність чи наявність слабких сторін. Необхідність визначення наявних проблем, факторів, що їх зумовлюють, виникає за умов погіршення рівня РЕБП.
8. Наявність проблем у діяльності підприємства є підставою для ґрунтовного аналізу зовнішнього та внутрішнього середовища, а також ризиків і загроз у процесі функціонування. На цьому етапі аналізуються партнерські відносини, попит серед спо-

живачів на продукцію, вплив економічної, політичної, соціальної складових на діяльність підприємства. Далі оцінюється вплив загроз ринкового середовища на діяльність підприємства та виявляються негативні сторони такого впливу.

9. Обґрунтувавши вплив факторів на діяльність підприємства, виникає потреба у визначенні рівня впливу кожного фактору на загальний рівень розвитку економічної безпеки. Дев'ятий етап здійснюється в такій послідовності: аналізуються наслідки дії негативних факторів на економічний розвиток; відбувається оцінка того, як зазначені загрози внутрішнього та зовнішнього середовища впливають на кожну складову розвитку економічної безпеки; здійснюється оцінка впливу факторів довілля на показник зазначених складових; виявлені загрози групуються та подаються у звіті із зазначенням рівня впливу кожної загрози.
10. На цьому даних проведеного аналізу попередніх етапів здійснюється розробка стратегії управління РЕБП. Служба стратегічного управління РЕБП здійснює розробку, оцінку стратегії управління РЕБП та приймається рішення щодо її використання.
11. На даному етапі відбувається визначення основної мети, цілей, завдань, принципів і функцій стратегії управління РЕБП. Стратегія управління РЕБП буде ефективною лише за умови чітко сформованих цілей, завдань та обґрунтованості мети діяльності. Визначені завдання й цілі повинні бути структурованими, логічними, сприяти покращенню економічної безпеки.  
У процесі аналізу з'ясовують відповідність визначених завдань, цілей, мети розробленій стратегії управління РЕБП та приймають відповідні рішення (якщо цілі, завдання, мета відповідають обраній стратегії, то приймається рішення щодо переходу на наступний етап; якщо не відповідають, то відбувається повернення до четвертого етапу аналізу загального рівня та ступеня розвитку економічної безпеки, що свідчить про недостовірність визначеного рівня РЕБП, основних складових, показників, допущені помилки).
12. Для досягнення ефективності обраної стратегії управління РЕБП здійснюється

вибір і використання методів, інструментів. Методи стратегічного управління РЕБП використовуються з метою підвищення рівня економічної безпеки, покращення діяльності підприємства та, зокрема, застосовують соціально-психологічні, економічні, адміністративні методи. Ми вважаємо за необхідність на цьому етапі проаналізувати переваги й недоліки запропонованої стратегії управління РЕБП та оцінити можливості й загрози економічного розвитку.

13. Визначення способів досягнення високого рівня РЕБ відбувається на тринадцятому етапі. На цьому етапі на підставі даних щодо загроз ринкового середовища, слабких сторін та загроз успішного розвитку проводиться оцінка шляхів покращення не лише розвитку економічної безпеки, але й фінансового стану підприємства, основних показників діяльності.
14. Вагоме значення відіграє етап розробки засобів захисту від загроз ринкового середовища. Ці заходи використовуються для запобігання, уникнення існуючих загроз чи протидії негативному впливу факторів внутрішнього та зовнішнього середовища. Саме завдяки ефективним методам і заходам у підприємства існуватиме можливість покращити результати своєї діяльності в майбутньому.
15. На даному етапі здійснюється реалізація та впровадження заходів захисту РЕБП. За умови, якщо запропоновані заходи захисту є ефективними, раціональними, перевіреними, відбувається їх застосування. Одночасно керівництво приймає управлінські рішення з метою захисту від загроз ринкового середовища та покращення результатів діяльності.
16. Формування стратегічних напрямів досягнення РЕБП. На цьому етапі враховуються рівень ефективності діяльності підприємства, забезпеченості власними фінансовими ресурсами, можливості та перспективи розвитку з метою формування стратегічних напрямів покращення економічної безпеки, застосування конкурентної стратегії діяльності. Використання стратегічних напрямів створить можливості для поліпшення економічного розвитку.

17. Прогноз стану підприємства, рівня розвитку економічної безпеки. За умов використання обраної стратегії управління РЕБП, способів, методів покращення економічної безпеки виникає потреба у прогнозі очікуваного рівня РЕБ та загального стану підприємства. Цей прогноз здійснюється на підставі статистичних, математичних методів, моделей із метою оцінки дієвості обраної стратегії управління РЕБ та ефективності послідовності стратегічного управління економічною безпекою.
18. Оцінка рівня РЕБП та порівняння його зі стратегічними цілями. На цьому етапі відбувається оцінка досягнутого загального рівня розвитку економічної безпеки, рівня інтегральної оцінки кожної складової РЕБ, аналіз фінансових результатів діяльності. Отримані результати проведеного аналізу порівнюються з поставленими цілями, завданнями та метою стратегічного управління РЕБ та приймається таке рішення: якщо рівень РЕБП не відповідає зазначеним цілям – повертаються до одинадцятого етапу; якщо рівень РЕБП відповідає сформованим цілям – переходять до наступного етапу.
19. Останнім етапом є звітування та контроль. На цьому етапі комітет зі стратегічного управління РЕБ здійснює контроль, перевірку кожного етапу діяльності, складає звіт про результати здійсненої діяльності. У звіті відзначається ефективність послідовності стратегічного управління РЕБП, досягнутий рівень економічної безпеки, ефективність стратегії управління, запропоновані способи й заходи захисту від впливу факторів.

**Висновки із зазначених проблем і перспективи подальших досліджень у поданому напрямі.** Запропонований методичний підхід щодо забезпечення стратегічного управління РЕБП спрямований на поліпшення процесу розробки стратегії управління РЕБ, покращення способів і методів захисту від існуючих загроз, швидкості та достовірності визначення наявних проблем. Зазначений методичний підхід є достовірним, точним, дає змогу прогнозувати рівень РЕБП, визначити загрози, можливості подальшої діяльності та здійснюється протягом тривалого періоду. Упровадження зазначеного

методичного підходу позитивно позначиться на діяльності підприємства, оскільки покращиться фінансова стабільність, показники фінансової діяльності, рівень економічного розвитку, конкурентні позиції, зменшиться число загроз.

## СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Фінансово-економічна безпека підприємств України: стратегія та механізми забезпечення : монографія / Т. Г. Васильців, В. І. Волошин, О. Р. Бойкевич, В. В. Каркавчук ; за ред. Т. Г. Васильціва. – Львів : Ліга-Прес, 2012. – 386 с.
2. Сак Т. В. Стратегічні підходи в управлінні економічною безпекою підприємства [Електронний ресурс] / Т. В. Сак // Збірник наукових праць Хмельницького кооперативного торговельно-економічного інституту. Сер. : Економічні науки. – 2013. – № 5. – Режим доступу: <http://esnuir.eenu.edu.ua/handle/> (дата звернення: 12.03.2017). – Назва з екрана.
3. Сак Т. В. Теоретико-методичні основи стратегічного аналізу економічної безпеки підприємства [Електронний ресурс] / Т. В. Сак, Н. П. Оліфірович // Ефективна економіка. – 2013. – № 10. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/> (дата звернення: 12.03.2017). – Назва з екрана.
4. Солонка О. О. Фінансова безпека підприємства: економічний зміст та механізм забезпечення [Електронний ресурс] / О. О. Солонка // Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер. : Економічні науки. – 2015. – Вип. 11. – Ч. 5. – С. 108–111. – Режим доступу: <http://www.ej.kherson.ua/index.php/arkhiv-vidannya/2014?id=37> (дата звернення: 23.01.2017) – Назва з екрана.
5. Стратегічне управління фінансово-економічною безпекою підприємства [Електронний ресурс] / [О. Ю. Мельник, В. І. Торкатюк, Л. В. Курілко та ін.] // Управління фінансово-економічною безпекою: інформаційно-аналітичне забезпечення та конку-

рентна розвідка : конф. – 2013 р. – Режим доступу: <http://eprints.kname.edu.ua/38630/> (дата звернення: 2.02.2017). – Назва з екрана.

6. Судакова О. І. Удосконалення стратегічного управління економічною безпекою підприємства [Електронний ресурс] / О. І. Судакова, В. В. Попова, М. К. Орлова // Економічний простір. – 2014. – № 88. – С. 239–246. – Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/j-pdf/escpros\\_2014\\_88\\_24.pdf](http://nbuv.gov.ua/j-pdf/escpros_2014_88_24.pdf) (дата звернення: 12.03.2017). – Назва з екрана.
7. Судакова О. І. Удосконалення управління економічною безпекою підприємства [Електронний ресурс] / О. І. Судакова, Т. П. Медведовська, Д. О. Демонова // Наука й економіка. – 2013. – № 4 (32). – Т. 2. – С. 238–242. – Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Nie\\_2013\\_2\\_4\\_39.pdf](http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Nie_2013_2_4_39.pdf) (дата звернення: 21.02.2017). – Назва з екрана.
8. Фальченко О. О. Стратегія забезпечення економічної безпеки підприємств [Електронний ресурс] / О. О. Фальченко, Ю. С. Глушач // Вісник Національного технічного університету «ХПІ». Сер. : Технічний прогрес та ефективність виробництва. – 2013. – № 66 (1039). – С. 157–160. – Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/j-pdf/vcprtp\\_2013\\_66\\_26.pdf](http://nbuv.gov.ua/j-pdf/vcprtp_2013_66_26.pdf) (дата звернення: 5.03.2017). – Назва з екрана.
9. Хаванова М. С. Фінансова стратегія та управління економічною безпекою автомобілебудівних корпорацій [Електронний ресурс] / М. С. Хаванова // Економічний нобелівський вісник. – 2014. – № 1 (7). – С. 479–484. – Режим доступу: <http://econforum.nobel-univer.edu.ua/index.php/uk/2012-12-06-09-42-57/61-2014> (дата звернення: 5.03.2017). – Назва з екрана.
10. Черняк Г. М. Формування механізму забезпечення економічної безпеки сучасних підприємств в контексті євроінтеграції [Електронний ресурс] / Г. М. Черняк // Проблеми і перспективи розвитку підприємництва. – 2015. – № 1 (1). – С. 18–22. – Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/j-pdf/piprp\\_2015\\_1\(1\)\\_5.pdf](http://nbuv.gov.ua/j-pdf/piprp_2015_1(1)_5.pdf) (дата звернення: 3.03.2017) – Назва з екрана.

## REFERENCES

1. Vasylytsiv, T. H., Voloshyn, V. I., Boikevych, O. R. & Karkavchuk, V. V. (2012). *Finansovo-ekonomichna bezpeka pidpriemstv Ukrainy: stratehiia ta mekhanizmy zabezpechennia* [Financial and economic security of Ukrainian enterprises: strategy and mechanisms of support]. T. H. Vasylytsiv (ED.). Lviv : Liha-Pres [in Ukrainian].
2. Sak, T. V. (2013). *Stratehichni pidkhody v upravlinni ekonomichnoiu bezpekoiu pidpriemstva* [Strategic Approaches in the Management of Economic Security of the Enterprise]. *Zbirnyk naukovykh prats Khmelnytskoho kooperatyvnoho torhovelno-ekonomichnoho instytutu. Seriiia : Ekonomichni nauky – Collection of scientific works of the Khmelnytsky cooperative trade and economic institute: Collected papers. A Series: Economic Sciences, (5)*. Retrieved from <http://esnuir.euu.edu.ua/handle/> (accessed 12 March 2017) [in Ukrainian].
3. Sak, T. V. & Olifirovych, N. P. (2013). *Teoretyko-metodychni osnovy stratehichnoho analizu ekonomichnoi bezpeky pidpriemstva* [Theoretical and methodological bases of strategic analysis of enterprise economic safety]. *Efektivna ekonomika – Effective economy, 10*. Retrieved from <http://www.economy.nayka.com.ua/> (accessed 12 March 2017) [in Ukrainian].
4. Solonka, O. O. (2015). *Finansova bezpeka pidpriemstva: ekonomichniy zmist ta mekhanizm zabezpechennia* [Financial security of the enterprise: economic content and the mechanism of support]. *Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnoho universytetu. Seriiia: Ekonomichni nauky – Scientific Bulletin of Kherson State University: Collected papers. A Series: Economic Sciences, (11 (5), (pp. 108–111)*. Retrieved from <http://www.ej.kherson.ua/index.php/arkhiv-vidannya/2014?id=37> (accessed 23 January 2017) [in Ukrainian].
5. Melnyk, O. Iu., Torkatiuk, V. I., Kurilko, L. V., Sosonna, V. V. & Ruslanova, N. H. (2013). *Stratehichne upravlinnia finansovo-*

- ekonomichnoiu bezpekoiu pidpriemstva [Strategic management of financial and economic security of the enterprise]. Proceedings from *Konf «Upravlinnia finansovo-ekonomichnoiu bezpekoiu: informatsiino-analitychne zabezpechennia ta konkurentna rozvidka» – Conference «Management of financial and economic security: informational analytical support and competitive intelligence»*. Retrieved from <http://eprints.kname.edu.ua/38630/> (accessed 2 February 2017) [in Ukrainian].
6. Sudakova, O. I., Popova, V. V. & Orlova, M. K. (2014). Udoskonalennia stratehichnoho upravlinnia ekonomichnoiu bezpekoiu pidpriemstva [Improvement of strategic management of enterprise economic safety]. *Ekonomichnyi prostir – Economic space*, 88, 239–246. Retrieved from [http://nbuv.gov.ua/j-pdf/ecpros\\_2014\\_88\\_24.pdf](http://nbuv.gov.ua/j-pdf/ecpros_2014_88_24.pdf) (accessed 12 March 2017) [in Ukrainian].
  7. Sudakova, O. I., Medvedovska, T. P. & Demonova, D. O. (2013). Udoskonalennia upravlinnia ekonomichnoiu bezpekoiu pidpriemstva [Improving the management of the enterprise's economic security]. *Nauka i ekonomika – Science and economics*, 4(32), Vol. 2, 238–242. Retrieved from [http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Nie\\_2013\\_2\\_4\\_39.pdf](http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Nie_2013_2_4_39.pdf) (accessed 21 February 2017) [in Ukrainian].
  8. Falchenko, O. O. & Hlushach, Iu. S. (2013). Stratehiia zabezpechennia ekonomichnoi bezpeky pidpriemstv [Strategy of providing economic safety of enterprises]. *Visnyk Natsionalnoho tekhnichnoho universytetu «KhPI»*. Serii: *Tekhnichniy prohres ta efektyvnist vyrobnytstva – Bulletin of the National Technical University «KhPI»: Collected papers. A Series: Technical progress and production efficiency*, (66 (1039), (pp. 157–160). Retrieved from [http://nbuv.gov.ua/j-pdf/vcpitp\\_2013\\_66\\_26.pdf](http://nbuv.gov.ua/j-pdf/vcpitp_2013_66_26.pdf) (accessed 5 March 2017) [in Ukrainian].
  9. Khavanova, M. S. (2014). Finansova stratehiia ta upravlinnia ekonomichnoiu bezpekoiu avtomobilebudivnykh korporatsii [Financial strategy and management of economic safety of automobile corporations]. *Ekonomichnyi nobelivskyi visnyk – Economic Nobel Bulletin*, 1 (7), 479–484. Retrieved from <http://econforum.nobel-univer.edu.ua/index.php/uk/2012-12-06-09-42-57/61-2014> (accessed 5 March 2017) [in Ukrainian].
  10. Cherniak, H. M. (2015). Formuvannia mekhanizmu zabezpechennia ekonomichnoi bezpeky suchasnykh pidpriemstv v konteksti yevrointehratsii [Formation of a mechanism for providing economic security of modern enterprises in the context of European integration]. *Problemy i perspektyvy rozvytku pidpriemnytstva – Problems and prospects of entrepreneurship development*, 1(1), 18–22. Retrieved from [http://nbuv.gov.ua/j-pdf/piprp\\_2015\\_1\(1\)\\_5.pdf](http://nbuv.gov.ua/j-pdf/piprp_2015_1(1)_5.pdf) (accessed 3 March 2017) [in Ukrainian].

**О. В. Лясковец** (Запорожский национальный университет). **Теоретико-методические основы обеспечения стратегического управления развитием экономической безопасности предприятий машиностроения.**

**Аннотация.** Целью статьи является: определение необходимости управления развитием экономической безопасности; совершенствование методического подхода по обеспечению стратегического управления развитием экономической безопасности предприятий машиностроения; выделение преимуществ, недостатков и особенностей использования стратегического управления экономической безопасностью на предприятиях машиностроения. **Методика исследования.** Решение поставленных в статье задач осуществлено с помощью таких методов исследования: анализа и синтеза, систематизации и обобщения, диалектического подхода. **Результаты.** В статье рассмотрены теоретические основы стратегического управления экономической безопасностью и определена необходимость управления развитием экономической безопасности. Обосновано, что на сегодняшний день значение стратегического управления при условии развития экономической безопасности является достаточно весомым и недостаточно проанализированы особенности данного процесса на предприятиях машиностроения. **Практическая значимость результатов исследования.** Усовершенствован методический подход относительно обеспечения стратегического управления развитием экономической безопасности предприятий машино-



строения, который позволяет оценить влияние факторов внешней и внутренней среды, направлен на улучшение уровня экономической безопасности путем разработки методов защиты от существующих угроз. В процессе использования усовершенствованного методического подхода, определены его преимущества и недостатки, проанализированы этапы разработки стратегического управления экономической безопасностью на предприятиях машиностроения.

**Ключевые слова:** предприятия машиностроения, стратегическое управление, экономическая безопасность, стратегическое управление развитием экономической безопасности, угрозы окружающей среды.

**O. Liaskovets** (Zaporizhzhya National University). **Theoretical and methodological framework to ensure the strategic management of the development of economic safety of the enterprises of mechanical engineering.**

**Annotation.** *The purpose of the article is to determine the need for management of the development of economic security, to improve the methodological approach to ensuring strategic management of the economic security of enterprises of mechanical engineering, to distinguish the advantages, drawbacks and peculiarities of the use of strategic management of economic safety at the enterprises of mechanical engineering. **Methodology of research.** The objectives of the article implemented by using the following research methods: analysis and synthesis, systematization and generalization, dialectical approach. **Findings.** The article considers the theoretical foundations of strategic management of economic security and the necessity of management of development of economic security. It is proved that today the importance of strategic management in the development of the economic security is quite significant and not sufficiently analyzed the features of the process at machine-building enterprises. **Practical value.** Methodical approach to ensure strategic management of the development of economic safety of the enterprises of mechanical engineering, which allows to estimate the influence of factors external and internal environment and aims to improve economic security by developing methods of protection from existing threats. In the process of using an improved methodological approach, its advantages and disadvantages and analyzes the stages of development of strategic management of economic security at machine-building enterprises.*

**Keywords:** enterprise engineering, strategic management, economic security, strategic management of development of economic security, threats to the environment.